

UNELE DIRECȚII DE DEZVOLTARE A SISTEMULUI DE SĂNĂTATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Mariana Florea

Director IMSP Spitalul raional Cimișlia,
Școala de Management în Sănătate Publică

Summary

Reasoning of health system strategic development direction

In this work the author describes the following particularities: actual situation, defining the problems which require a certain solution, specific and general objectives, necessary measures in order to achieve the desired result concerning the above mentioned objectives, the estimated impact as well as stages in the implementation of development strategies of Health system in Medical Institutions of Public Health in perspective.

Actualitatea Problemei

Republica Moldova se caracterizează prin indici demografici defavorabili pentru economia națională. Reducerea semnificativă a natalității din ultimul deceniu, menținerea la nivel sporit a mortalității la duși determină sporul negativ și fenomenul de populare a țării, semnificativ exprimat în ultimii ani. Speranța de viață la naștere nu depășește 68 ani (pentru bărbați – 64 și pentru femei – 72 ani, anul 2006). Redusă este și speranța de viață sănătoasă, atât la bărbați cât și la femei. Conform clasificăției OMS, țara noastră se plasează în grupa „Euro-C” a țărilor din Europa cu mortalitate infantilă joasă și mortalitate înaltă a populației mature.

Sistemele de sănătate moderne sunt destinate menținerii și fortificării sănătății populației prin oferirea fiecărui individ a unei protecții financiare sigure în caz de îmbolnăvire și acordarea serviciilor medicale calitative, indiferent de statutul social al cetățenilor. Acest obiectiv trebuie atins prin utilizarea intervențiilor cost eficiente, bazate pe dovezi și în cadrul unui sistem de sănătate receptiv la necesitățile beneficiarilor. Asigurarea drepturilor cetățenilor la ocrotirea sănătății pe principii de echitate și angajamente solidare din partea statului și a individului sunt caracteristice obligatorii pentru sistemele de sănătate contemporane. Realizarea acestor deziderate este posibilă doar prin îmbunătățirea substanțială a proceselor de dirijare din sistemul de sănătate și implicarea activă a societății civile în luarea deciziilor. O problemă aparte a sistemului de sănătate, ce necesită o atenție sporită la etapa actuală, este calitatea scăzută a serviciilor medicale. Indicatorii de calitate sunt departe de a corespunde standardelor internaționale. În acest context este extrem de important de a demara noi reforme în sistemul de sănătate, axate pe schimbări structurale care vor conduce la eficiența și calitatea sporită.

OMS definește sănătatea drept „o stare de bine, completă din punct de vedere fizic, psihic și social și nu doar absența soliv sau infirmității”. Această formulă relevă faptul că sănătatea populației este determinată de o gamă largă de factori: economici, sociali, amilatali, eriditari, caracteristici individuale, inclusiv stilul de viață al fiecărui individ.

Astfel, sănătatea presupune, drept condiții indispensabile, securitatea economică și socială, relațiile interpersonale și sociale armonioase, un mediu sigur și sănătos de muncă și de trai, calitatea adecvată a apei potabile, a aerului și solului, alimentației suficientă și rațională, completate cu un stil de viață sănătos și **acces la servicii de sănătate de calitate**.

Asigurarea securității sociale, economice, ecologice, alimentarea și promovarea unui mod sănătos de viață au conturat o nouă viziune privind ocrotirea, fortificarea sănătății și reducerea discrepanțelor în termeni de sănătate dintre diferite categorii de populație. Aceasta presupune crearea celor mai bune condiții preliminare pentru sănătate prin diminuarea factorilor de risc și realizarea acțiunilor de prevenire a bolilor pentru individ și comunitate.

Lansarea Politicii Naționale de Sănătate servește drept instrument de abordare sistemică a problemelor de sănătate și de integrare a eforturilor intersectoriale de ameliorare a calității vieții și sănătății populației pe parcursul întregii vieți, în deosebi în perioadele cu un risc sporit pentru sănătate: începutul vieții, perioada adolescenței și vârsta înaintată. PNS a servit drept bază pentru

elaborarea și adoptarea a unor planuri concrete de acțiuni și sarcini bine determinate pentru fiecare organ de resort, ținând cont de opinia medicală, a populației și a ONG-ilor.

În paralel și în consonanță cu Politica Națională de Sănătate a fost concepută „Strategia de dezvoltare a sistemului sănătății în perioada 2008-2017” – platforma viitoarelor acțiuni de consolidare a unui sistem modern de sănătate, care să asigure accesarea echitabilă a tuturor cetățenilor țării la servicii medicale de calitate prin implementarea standardelor internaționale în medicina autohtonă.

După declararea independenței în august 1991, Republica Moldova s-a confruntat cu o perioadă tranziție turbulentă, determinată de o criză economică și socială severă. Indicatorii de sănătate în această perioadă au scăzut radical. Sistemul Sănătății în astfel de condiții nu era în stare să presteze servicii de sănătate esențiale și adecvate, consistente și accesibile, iar menținerea infrastructurii excesive a devenit imposibilă. Un șir de programe preventive, cum ar fi Programul Național de Imunizări, riscau să sufere un colaps total la începutul anilor 1990.

Creșterea frecvenței plăților neformale a determinat o bună parte din populație să refuze adresarea în instituțiile medicale pentru prestarea serviciilor de sănătate.

În aceste condiții, autoritățile au conștientizat necesitatea operării unor **reforme esențiale**, pentru a permite o dezvoltare durabilă a sistemului sănătății în noile condiții și a asigura accesul populației la servicii de sănătate eficiente, calitative și cost-eficiente. În 1992 Moldova devine țară-membră a OMS, ceea ce a asigurat accesul la resursele informaționale internaționale în domeniul sănătății publice și al managementului serviciilor de sănătate. Prin intermediul OMS și a altor organizații internaționale a început colaborarea tehnică în domeniile de interes major pentru politica de sănătate a țării. Domeniile majore de cooperare sînt: fortificarea dirijării în domeniul sănătății, sprijinul la elaborarea și monitorizarea politicii de sănătate, reforma în domeniul finanțării serviciilor de sănătate, managementul medicamentelor, sănătatea maternă și a copiilor, supravegherea epidemiologică a maladiilor infecțioase, tuberculozei, HIV/SIDA, controlul maladiilor cronice non-infecțioase, sănătatea în relațiile cu mediul. Experții OMS au sprijinit autoritățile naționale în elaborarea mai multor programe naționale și acte normative pentru o funcționare mai eficientă și receptivă a sistemului sănătății. Cu sprijinul nemijlocit al OMS și al programului TACIS finanțat de Comisia Europeană, în anul 1997 au fost organizate un șir de misiuni ale experților internaționali cu un dialog detaliat pe marginea perspectivei dezvoltării durabile a Sistemului Sănătății din Republica Moldova în noile condiții economice și sociale, care au avut la baza experiența internațională în domeniu și argumentele economice în managementul bazat pe rezultate. Această etapă s-a finalizat cu elaborarea „Strategii de dezvoltare a sistemului de sănătate pentru perioada 1997-2003”. Documentul a inclus următoarele valori:

- Abordarea prioritară a problemelor de sănătate
- Echitate și solidaritate
- Structuri eficiente pentru elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor în domeniul sănătății cu fortificarea mecanismelor intersectoriale.
- Consultarea și implicarea populației în deciziile legate de sănătate.

Reforma a fost conturată și mai expresiv după inițierea colaborării cu Banca Mondială. În acordul de finanțare a proiectului băncii, negociat în perioada 1999-2000, au fost identificate elementele – cheie:

- Restructurarea rețelei serviciilor de sănătate, redistribuirea supracapacităților către medicina primară cu fortificarea rețelei primare și a medicinei de familie.
- Elaborarea unui nou pachet de servicii, care ar corespunde resurselor disponibile.
- Centralizarea finanțării serviciilor de sănătate pentru perfecționarea mecanismului de distribuire a resurselor către nivelele de asistență medicală.

Pe parcursul de mai mulți ani țările regiunii Europene se străduiesc să rezolve problema, cum să organizeze și să acomodeze sistemul de sănătate pentru a asigura real și durabil îmbunătățirea stării de sănătate a populației.

Astăzi, tot mai cert se exprimă părerea, că importanța primordială în îmbunătățire indicatorilor de calitate a populației o constituie perfectarea și fortificarea sistemelor de sănătate. De acea etapă actuală a strategiei biroului European al OMS pentru 2005-2009 este destinată fortificării sistemelor de sănătate în statele membre, conform particularităților individuale.

” Noi sîntem siguri, că fortificarea sistemelor de sănătate vor contribui la salvarea a multor vieți omenești”

(Marc Dauzon, Directorul biroului regional al OMS, a. 2005)

Condițiile sociale și economice severe conduc la creșterea morbidității prin maladii contagioase și noncontagioase, inclusiv HIV/SIDA. În Europa păturilor defavorizate a populației le devine tot mai greu să evite îmbolnăvirea sau să trateze sănătatea. Despre aceasta demonstrează diferența indicatorilor de speranță la viață în diferite țări și în diferite grupe sociale ale populației în aceeași țară.

Toate țările Regiunii, chiar și cele economic mai favorabile, se ceocnesc astăzi de noi probleme a sănătății publice.

Toți se lovesc de cerințele în creștere a populației, sporirea cheltuielilor și situații critice multilaterale în sistemul sănătății. Doar cele mai dezvoltate țări ale Europei de vest deplin țin cont de consecințele potențiale în procesul de îmbătrânire a populației

„Fortificarea sistemului de sănătate - aceasta este scopul principal în perioada actuală. Noi chemăm Ministerele Sănătății – practic pe toți cei care sînt responsabili de sănătatea populației – să se alătore la noi în acest scop”

(Marc Dauzon, Director regional al OMS, a.2005)

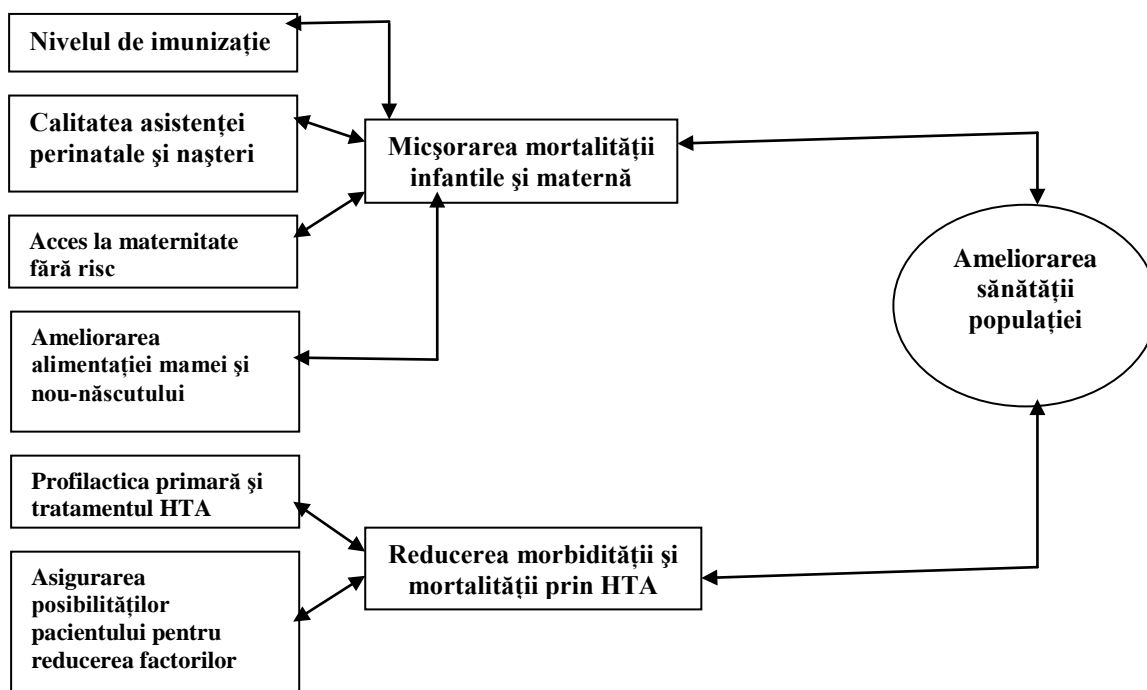
OMS sistematizează problemele sănătății în trei scopuri de bază:

- Ameliorarea indicatorilor de sănătate a populației (atît prin nivel cît și echitate)
- Receptivitate la problemele populației (respectarea demnității, confidențialității particularităților vulnerabile a diferitor paturi sociale);
- Respectarea principiului de echitate în repartizarea resurselor cu asigurarea riscului financiar față de problemele de sănătate

Scopuri intermediare

Scopuri naționale (regionale)

Scop universal

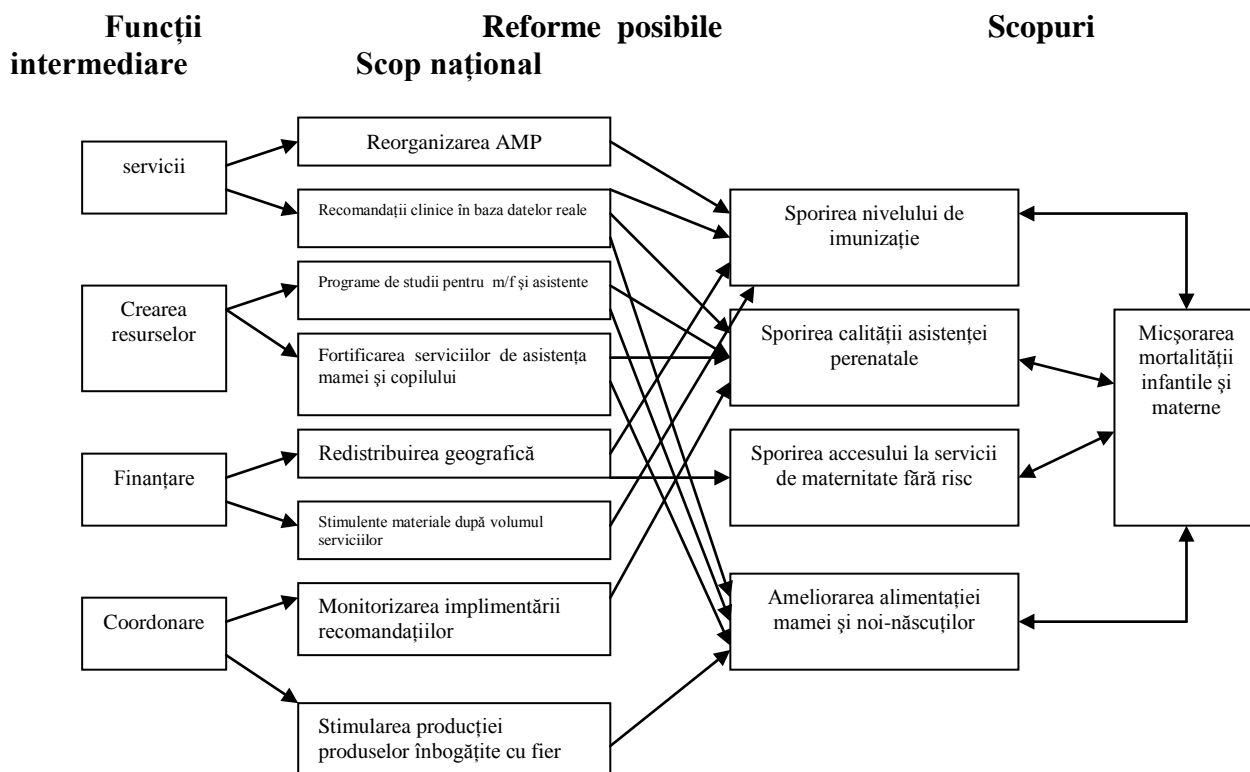

Schema funcționării Sistemului de Sănătate (OMS a.2000)

OMS, după Declarația despre ocrotirea sănătății în lume (a.2000) și Raportul de la Kair (a.2004) acordă o deosebită atenție eficacității sistemelor de sănătate din țările Regiuni prin utilizarea schemei de activitate a sistemului.

În dependență de particularitățile naționale fiecare țară e necesar să elaboreze scopuri și pași intermediari mai concreți, care vor conduce la elaborarea reformelor eficiente prin strategii concrete:

Schema model a OMS de „ Direcționare a reformelor, care conduc la rezolvarea scopului sistemului”

Toate țările și teritoriile din Europa de Sud au resimțit nevoia urgentă de măsuri în sprijinul sănătății publice.

Conform angajamentelor, pe care miniștrii sănătății din țările din sud-estul Europei și le-au asumat la Dubrovnic în anul 2001 au fost elaborate recomandări concrete asupra a patru aspecte cheie:

1. Creșterea capacității de a identifica și răspunde amenințărilor la adresa sănătății populației la nivel național, districtual (județian) și local, ceea ce include dezvoltarea unor sisteme eficiente pentru monitorizare, formare și derulare a schimbului de informații, sisteme care să permită identificarea și analiza corectă a problemelor.
2. Investiții în sisteme de asistență medicală care să asigure atât calitatea serviciilor, cât și accesul la acestea, în special pentru categoriile vulnerabile, precum și în finanțarea unor astfel de sisteme.
3. Crearea unor mecanisme pentru transferul de bune practici și cooperarea la nivel regional. O mai bună documentare a activităților este de altfel esențială pentru ca guvernele și societatea civilă din întreagă regiune să poată învăța din experiențele acumulate de fiecare.
4. Stimularea unei angajări mai ferme a donatorilor și instituțiilor financiare internaționale în sprijinirea strategiilor naționale de implementare a acestor recomandări și încurajarea unei mai bune coordonări între aceștia

Concluzii

- Strategia de implementare în sistemul de sănătate include reforme esențiale, pentru a permite o dezvoltare durabilă a sistemului de sănătate în noile condiții și a asigura accesul populației la servicii de sănătate.
- Lansarea Politicii Naționale de Sănătate servește drept instrument de abordare sistematică a problemelor de sănătate și de integrare a eforturilor intersectoriale de ameliorare a calității vieții și sănătății populației pe parcursul întregii vieți..
- Asigurarea securității sociale, economice, ecologice, alimentarea și promovarea unui mod sănătos de viață au conturat o nouă viziune privind ocrotirea, fortificarea sănătății, reducerea discrepanțelor în termeni de sănătate dintre categorii de populație.

Bibliografie

1. Politica Națională de Sănătate a Republicii Moldova 2007-2021 (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 886 din 06.08.2007).
2. Strategia de dezvoltare a Sistemului de Sănătate în perioada a.a. 2008-2017 (aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1471 din 24.12.2007)
3. Основы Европейской стратегии ВОЗ по развитию систем здравоохранения. Усовершенствованные системы здравоохранения спасают жизни”. Европейское региональное бюро ВОЗ, а. 2005
4. Criza Sănătății. O soluție pentru Europa de Sud-Est. Centrul pentru Politici și Servicii de Sănătate, a.2003. London School of Hygiene. Tropical Medicine Open Society Institute, 2003
5. P. Ursu., Parteneriatul internațional în fortificarea Sistemului Sănătății din Republica Moldova. Sănătate publică, Economie și Management în Medicină, nr.6 Chișinău 2007.
6. C. Ețco., Management în sistemul de Sănătate, Chișinău 2006
7. D. Tintiuc., Sănătate Publică și Management, Chișinău 2007.

ACTUALITATEA, CAUZELE PRINCIPALE ȘI CONSECINȚELE NAȘTERII PREMATURE

Petru Erhan

IMSP Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii
Sănătății Mamei și Copilului, Școala de Management în Sănătate Publică

Summary

Premature birth: actuality, main causes and consequences

Premature birth is one of the most important problems of protection of mother and child's health, because it determines a high level of perinatal death and morbidity, in spite of the social and economic level of development of the country and the level of perinatal assistance.

The frequency of premature birth is various on the Earth, one statistic says 1,67% - 24,7% (with an average of 6, 85%), another 4,2% - 34,4% (with an average of 11,2%) and this indicators doesn't decrease last 20 years. Weight of premature born infants in Republic of Moldova differs from 1,9% to 7,2%, average consist in 2007 – 4,8%, thing caused by registration of premature born from 22 weeks in the world, but in Moldova from 28 weeks. In concordance to foresights of Action plan of Moldova – UE starting from 01.01.2008, RM will register in official statistics birth and children born with mass – 500g and 22 weeks of gestation.

Very often (55,3%) premature birth take place in period of 33-36 weeks of pregnancy, in period of 28-32 weeks in 39%, and in period of 22-28 weeks births takes place in 5,7% of cases. The mortality in premature birth is in 8-13 times usually and neonatal mortality among premature children consist 60-70%. The incidence of new born infants at premature is more than